

Nr. 2 ♦ juni 2007 ♦ 35. årg.

Søravnen

DANSK ORNITOLOGISK FORENING
LOKALAFDELINGEN I
ÅRHUS AMT

Nilgæs,
naturdebat og nydelige hits

Dansk Ornitologisk Forening

Fuglenes Hus
Vesterbrogade 138-140
1620 København V
Tlf.: 33 31 44 04
Fax: 33 31 24 35

www.dof.dk
dof@dof.dk

Giro: 7 00 08 39

DOF er en landsforening for fugleinteresserede og fuglebeskyttelse med afdelinger over hele Danmark. Foreningen er stiftet i 1906.

Foreningens formål er at fremme kendskabet til og interessen for fugle og at virke til beskyttelse først og fremmest af den danske fuglefauna. Dette formål søges fremmet blandt andet ved afholdelse af møder og ekskursioner, udgivelse af et tidsskrift og andre publikationer, samt ved at arbejde for at forbedre fuglenes livsvilkår.

DOF tager del i flere aktiviteter, både i Danmark og internationalt. Fugleværnsfonden ejer og driver en række danske fuglereservater og arbejder desuden for international fuglebeskyttelse. DOF er den danske afdeling af BirdLife International.

Som medlem modtager man gratis Dansk Ornitologisk Forenings Tidsskrift (DOFT) (2-4 hæfter pr. år) samt bladene Fugle og Natur (4 hæfter pr. år) og Fugle i Felten (4 hæfter pr. år).

Årlige kontingenter:

Husstandsmedlemskab	495 kr.
Kernemedlem	375 kr.
Junior (u. 18 år)	185 kr.
Medlem (tidl. støttemedlem)	250 kr.

Lokalafdelingen i Århus Amt

Naturcenter Sølyst
Louisevej 100
8220 Brabrand
Giro: 551 0961 (reg.nr. 1551)

www.dofaarhus.dk

DOF Århus står for alle lokale arrangementer, og alle DOF-medlemmer kan frit deltage i afdelingens møder og ekskursioner.

På sidste side finder du en liste over lokalafdelingens bestyrelsesmedlemmer og de kontaktpersoner, der repræsenterer de forskellige udvalg og interessegrupper.

Sørvæn

Ansvh. redaktør
Andreas Winding
Bogfinkevej 2,
8654 Bryrup
Tlf. 21781370
soravnen@dofaarhus.dk

Spalteredaktører
Nyheder og aktuelt: Peter Lange
Fra Felten: Andreas Winding
Ture og Møder: Ole Jensen

Øvrige
Aage Mogensen (DTP)

E-mail
soravnen@dofaarhus.dk

35. årgang
Nr. 2, juni 2007
ISSN 0900-1832

Sørvæn er lokalafdelingens blad, og det udsendes 4 gange årligt til alle medlemmer (undt. støttemedlemmer) i Østjylland. Medlemmer udenfor området kan tegne abonnement på bladet for kun 75 kr./ år.

Artikler til Sørvæn sendes som vedhæftet worddokument til ansvh. redaktør på adr. soravnen@dofaarhus.dk

Eventuelt tilknyttede digitale billeder må gerne sendes separat, da det letter den videre bearbejdning. Hvis der indsendes originale tegninger, fotos eller lignende, der ønskes returneret, bedes det bemærket ved fremsendelsen.

Sørvæn redigeres i PageMaker 7.0 for Windows og trykkes på genbrugspapir.

Annoncepriser:

Hel side:
kr. 350,-/nr eller kr. 1.200,-/år

Halv side:
kr. 200,-/nr eller kr. 600,-/år

Sørvæns kalender:

Nr.	Deadline	Udk. ca.
1	1. feb.	15. marts
2	1. maj	15. juni
3	1. aug.	15. sept.
4	1. nov.	15. dec.

Sommer

Det er sommer, og fuglene er i gang døgnet rundt. Det bør vi derfor også være - med at nyde dem. Sætter man sig alligevel for en stund inden for, kunne man passende overveje, om man kunne sparke et ornitologisk projekt i gang. Ligesom sidste år har lokalafdelingen valgt at øremærke midler til sådanne projekter (mere i næste nummer). Alternativt kunne man sætte sig ved computeren, taste dagens observationer ind på DOFbasen og se lidt på vores hjemmeside, som nu hedder www.dofoj.dk. Brug den gerne - og giv os gerne en masse indspark til udviklingen af siden.

Der har sjældent været så meget fokus på natur og miljø, som i øjeblikket. Miljømilliarden er en dråbe i havet i forhold til naturbeskyttelse, men det er alligevel lykkedes - via den - at skabe fornyet polemik omkring vores naturforvaltning. Lad os alle forsøge at udnytte denne opmærksomhed på allerbedste vis og tale naturens og fuglenes sag, hvor end vi kommer frem. Læs mere om naturdebat inde i bladet.

Afslutningsvis en varm opfordring om at komme ud og se de mange fugle, sommeren byder på - det har jo været et helt igennem forrygende år i det østjyske hidtil, med en håndfuld SU-arter meldt allerede og dertil en stribe subhits i og omkring Århus (læs bl.a. finderberetning om Rødrygget Svale inde i bladet). Nyd det, fryd jer, skyd dem (med kameraet!) og lad observationerne flyde ind på DOFbasen, så vi andre også kan glædes over det.

*God sommer til alle!
Andreas Winding*

Illustrationer

Tegninger og akvarel:

Benny Kristensen: forside

Jalmer Nielsen: side 23, 25

Jens Overgaard Christensen:
side 26

Fotos:

Martin Søgaard Nielsen: side 4

Peter Nielsen: side 5, 6

Benny Kristensen: side 6

Peter Lange: Side 7

Henning Ettrup: side 15

Andreas Winding: Side 19

Bjarne Golles: side 21

Klaus Dichmann: side 29

INDHOLD

Nyheder og aktuelt	4
Formandens beretning for 2006	5
Nilgås – indvandring og udbredelse i Østjylland	12
Flere glenter	17
Naturdebatten raser	18
Rødrygget svale ved Årslev Engso	21
Fra Felten	23
Langeland marts 2007	25
På fugletur med telt	28
Tirsdagsaften på Sølyst med uglegruppen	29
Kalender	30
Hvem er hvem	35

NYHED & AKTUELT

Af Peter Lange

På denne plads plejer der at være op til flere spalter med tekst. Denne gang bringer vi et billede af en aktuel nyhed.

Plettet Mudderklire ved Årslev Eng sø foråret 2007. Foto: Martin Søgaard Nielsen

Lokalafdelingen i Århus amt

Beretning for 2006

Af Peter Lange

Vinteren, der begyndte lige efter jul 2005, varede ved helt til slutningen af marts, og ”åd” dermed en del af det tidlige forår. Det blev aldrig nogen rigtig isvinter, men meget længe var der sne og is på søerne. En del trækfugle havde en forsinket ankomst – eller måske er vi blot forvænt med tidligere og tidligere ankomst!

Foråret blev generelt ikke noget at råbe hurra for, men sommeren derimod blev lang, solrig og varede ved langt ind i oktober. Efteråret vedblev med at være mildt for årstiden.

Årets største fuglebegivenhed i Århus amt er efter manges mening den triel, der 15/7 blev opdaget ved Skivholme. Den tiltrak i dagene herefter over 100 besøgende fuglekiggere fra det ganske land. I den lokale superliga kommer også en stationær islom i Bønnerup Havn i feb., storpiber ved Vesborg Fyr i oktober, samt den rødhovede and, der blev opdaget i Skanderborg Lillesø i oktober, og som i skrivende stund (feb. 2007) stadig kan ses i området!

Triel, Skivholme 17.07.2006. Foto: Peter Nielsen

Islom, vinterdragt, Bønnerup Havn 27.02.2006. Foto: Benny Kristensen

Rødhovedet and, han i eclipsedragt. Skanderborg Lillesø 31.10.2006. Foto: Peter Nielsen

Det bør også med her, at vi i løbet af 2006 blev begunstiget med endnu en engsø, idet Egå Engsø i løbet af efteråret blev fyldt med vand, og straks derefter også med fugle! Den nye sø har allerede været god for flere spændende observationer; både store antal, fx op til 25 pibesvaner (mange i Århus Amt!) i november, men også havørn og vandrefalk har allerede lagt vejen forbi.

Ture og møder

Lokalafdelingen har i årets løb tilbudt medlemmerne 74 forskellige arrangementer:

En-dags småture i Østjylland	32 (nogle i samarbejde med andre foreninger)
Fuglenes Dag ture 28/5	7
En-dags busture	3 (Randers Fjord, Lille Vildmose, 100arter/100år)
Storture	1 (Skåne feb.)
DOF tirsdagsmøder	9
Andre møder (ØBF)	3
Offentlige naturture (amtsture o.l.)	19

Glade turdeltagere i vinterlandskab i Fyledalen, Skåneturen, feb. 2006. Foto: Peter Lange

Sørvænen

Lokalafdelingsbladet Sørvænen udsendes 4 gange årligt til de af lokalafdelingsmedlemmer, der har bestilt den! Det koster ikke ekstra, og man får ikke nedslag i prisen ved at afbestille den, men bestyrelsen har valgt denne løsning, som har betydet en betydelig besparelse på tryk- og portoregningerne. De 4 numre i 2006 er udsendt til omkring 350 medlemmer hver gang. Sideantallet har været hhv. 40, 36, 32 og 36. Stofmængden har været god i 2006, om end betyrelsens egenproduktion har udgjort en pæn del.

I anledning af jubilæet valgte vi at udgive nr. 3 med farvetryk, og udsende dette nr. til alle lokalafdelingsmedlemmer (dog ikke støttemedlemmer). Farvetryk medfører desværre en så betragtelig merudgift til trykningen, at det ikke er realistisk, at vi udgiver alle numrene med farvetryk.

Sørvænen kan læses straks efter udgivelsen på www.dofaarhus.dk. Bladet downloades flittigt fra hjemmesiden.

Medlemsstatus

Medlemsudviklingen må betegnes som stagnerende i 2006, om end vi stadig ligger på et højt niveau, set over det seneste tiår. Her har jeg noteret nogle interessante forhold, ved at studere opgørelsen over medlemmer fordelt på postnumre, som Ole Lilleør præsenterede i Sørvænen 4/2006. Der er tilsyneladende nogle dele af lokalafdelingsområdet, hvor vi procentvis har langt flere medlemmer end andre.

Jeg har til sammenligning lavet en oversigt, over de nye kommuner, og sammenlignet DOFs medlemstal i disse. Kunne vi blot hæve medlemstallet en smule i de store kommuner, er der potentiale for en pæn medlemsstigning

kommune	største by(-er)(indbyggertal)	antal DOFmedlemmer	antal indbyggere	% DOF medlem
Favrskov	Hadsten(7200), Hinnerup(6900), Hammel(6500)	60	45037	0,13
Norddjurs	Grenå(14300), Auning, Allingåbro, Ørsted(1500)	66	38430	0,17
Odder	Odder(10700)	42	21469	0,20
Randers	Randers(55900), Langå(2800)	107	92984	0,12
Samsø	Tranebjerg	16	4130	0,39
Silkeborg	Silkeborg(38500), Kjellerup(4400)	108	86540	0,12
Skanderborg	Skanderborg(13760), Ry(5100), Galten, Hørning(6130)	122	55300	0,22
Syddjurs	Rønede(2400), Ebeltoft(5700), Hornslet(7000)	122	41003	0,30
Århus	Århus (228700)	511	294273	0,17
Total		1154	679166	0,17

(DOF medlemstal er pr. 01.12.2006, opl. om indbyggertal er fra kommunernes websider samt Wikipedia)

DOF medlemstal er uden Kjellerup og Hvorslev kommune.

Medlemskategori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	31.12.2006
Kernemedlem	693	700	719	714	780	773	741
Senior*	92	101	108	98	.*	.*	.*
Husstandsmedlem	59	62	63	67	74	80	84
Juniormedlem	31	33	30	26	23	22	18
(Tidl. støttemedlem)	121	146	249	209	408**	288	312
Livsvarig/æresmedlem							3
Total	996	1042	1169	1114	1285**	1163	1158

**Senior-medlemsskabet er afskaffet fra og med 2004*

*** tallet for 2004 er incl. kampagnegratister*

Fugle i Århus Amt 2005

Rapporten udkom nov. 2006. Stort set alle bidrag til rapporten indtastes nu direkte i DOFbasen af observatøren selv. Tilbage er omkring 5 bidragydere, der ikke har pc med internetadgang. Der findes i alt 59.179 (2005: 53.580) poster i DOFbasen fra Århus Amt fra 2006, som er indtastet af i alt 278 (2005: 251) observatører. Med DOFbasens hjælp kan der her præsenteres lidt statistik:

ARTNAVN	ANTAL OBS.
Musvåge	1577
Gråand	1250
Grågås	1138
Vibe	1027
Knopsvane	981
Skarv	947
Gravand	895
Fiskehejre	874
Sangsvane	854
Strandskade	810

Observatørernes favoritter! De 10 mest rapporterede fugle i Århus Amt i 2006 ifølge DOFbasen.

ARTNR	ARTNAVN	Aarstotal
02060	Ederfugl	230637
04850	Hjejle	167294
16380	Kvækerfinke	165471
06700	Ringdue	162618
01860	Gråand	156883
01610	Grågås	114746
05820	Hættemåge	100915
15820	Stær	96103
00720	Skarv	88389
05120	Almindelig Ryle	86086

De talrigeste fugle i 2006 er de arter, der optræder i store flokke!

LOKNR	LOKNAVN	KOMMUNE	TURCOUNT
751555	Årslev Engsø	Århus	7069
731155	Vorup Enge / Vorup Engsø	Randers	2864
723310	Sødringholm Strand	Nørhald	1390
707050	Fornæs	Grenå	1205
723300	Eskeplet/Boelsrev/Tangen	Nørhald	1131
707210	Ålsrode	Grenå	838
707300	Anholt	Grenå	795
727270	Alrø Eghoved	Odder	780
741311	Issehoved	Samsø	772
739070	Feldballe	Rønde	723

På foregående side vises de 10 mest besøgte lokaliteter i Århus Amt i 2006 ifølge DOFbasen, opgjort som antal ture, der er oprettet med lokaliteten. Man ser jo nok, hvor de flittigste bidragydere bor!

Hjemmesiden

Lokalafdelingens hjemmeside kan ses på www.dofaarhus.dk. Læs om caretakere, fredningsudvalg, punkttællinger, lokalrapport, slørugler, nationalpark og Stubbe Sø/ Fugleværnsfonden. *Søravnen* og *Fugle i Århus Amt* findes her som pdf-filer, der kan læses af alle.

Her finder du også link til DOFbasen, og en række søgninger, der viser de seneste observationer i amtets kommuner.

Fredningsudvalget

Vores såkaldte "fredningsudvalg" virker i praksis som et naturpolitisk kontaktforum, hvor ledende medlemmer af både DOF Århus, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet mødes og udveksler erfaringer og informationer om aktuelle sager. Som sådan kan udvalget virke som eksempel på det samarbejde, som forhåbentlig kan komme op at stå i alle lokalafdelingerne. I den kommende tid, hvor kommunerne skal lære at stå på egne ben, når det gælder naturbeskyttelse, friluftsliv og fredningsarbejde, er det af stor betydning, at de grønne organisationer holder en god kontakt, og et vågent øje med kommunerne, så vi i tide kan gribe ind, når de går over stregen!

I årets løb har vi udvidet fredningsudvalgets kreds, med de personer, der har meldt sig som naturpolitiske kontaktpersoner i hver af de nye kommuner, og antallet af aktive på udvalgets postliste er derfor øget med 5-6 personer. Lokalafdelingen har i løbet af januar 2007 henvendt sig skriftligt til alle de nye kommuner, og bl.a. bedt om at blive holdt orienteret om de afgørelser, som kommunerne træffer i henhold til naturbeskyttelsesloven m.m. Vi har oprettet en mailbox til hver kommune, hvortil de kan sende afgørelserne, og det ser ud til at flere af kommunerne er begyndt at udsende deres post elektronisk, hvilket gør det meget lettere for os at distribuere posten rundt til de relevante personer.

Men det er fortsat af stor vigtighed at medlemmerne kontakter udvalget, hvis man oplever at kommunerne træffer afgørelser, der kan true fuglene og naturen. Her vil jeg især opfordre til, at man er opmærksom på de mange landzonetilladelser, som DOF *ikke* får tilsendt fra kommunerne. Her er vi henvist til at holde øje med sagerne, når de annonceres i lokalaviserne, hvilket medlemmerne hermed opfordres til at være behjælpelige med.

I løbet af 2006 har vi anket 3 sager til naturklagenævnet; de to var afgørelser omkring udvidelse af vindmølleparken ved Overgaard, hvor DOF opfordrer til at man undersøger om udvidelsen kan få konsekvenser for et par kongeørne, der muligvis er ved at etablere sig i området. Den 3. sag vedr. Rougsø Kommunes landzonetilladelse til opførelse af driftsbygninger til en ny svinefarm ude midt i Hollandsbjerg Holme, i et område, der i regionplanen er udpeget som særligt værdifuld landskab, og ligger indenfor kystnærhedszonen. Det kan også nævnes at udvalget i årets løb har indsendt bemærkninger til tre nye kommuneplaner (Gjern, Rougsø og Skanderborg) hvor kommunerne havde "glemt" deres lovfæstede pligt til at indskrive de internationale naturbeskyttelsesområder (Natura2000) i planerne.

Caretakerne

Jeg synes, caretakerne skal nævnes her i beretningen også. Ved de 19 lokaliteter i vores område, fortsætter de over 100 caretakere ufortrødent arbejdet, først og fremmest med at tælle fuglene, men i stigende grad involverer caretakerne sig også i arbejdet med at få bedre beskyttelse af områderne. Ved en række af områderne er det også lykkedes at involvere nye aktive – forhåbentlig føler disse sig vel modtaget, så de bevarer lysten til at yde en indsats som frivillig i DOF.

Ny struktur

DOFs nye struktur er nu afklaret, idet det nuværende net af lokalafdelinger opretholdes i hele det jyske område. Der foretages kun de nødvendige justeringer, hvor kommuner deles, eller lægges sammen på tværs af de gamle amtsgrænser. For vores eget område betyder det, at vi får tre nye områder med i lokalafdelingens område; de gamle Kjellerup og Hvorslev Kommuner, der bliver en del af hhv. Silkeborg og Favrskov kommune, samt Voerladegård sogn, der overgår fra den gamle Brædstrup kommune, til ny Skanderborg kommune. Til gengæld afgiver vi hovedparten af den gamle Mariager kommune, der nu er en del af Mariagerfjord kommune, der hører under DOF Nordjylland. De formelle ting omkring disse ændringer udestår endnu, og falder formentlig først på plads efter en vedtægtsændring, i første omgang af DOFs vedtægter, og derefter af lokalafdelingens. Vi kan derfor tidligst sige goddag til de nye medlemmer af lokalafdelingen fra 1. jan. 2008.

Lokalt har vi i løbet af efteråret 2006 fået oprettet et net af lokale kontaktpersoner i hver kommune, og flere steder, bl.a. Syddjurs, Favrskov og Randers, er der allerede bestræbelser i gang mhp. at oprette lokalgrupper, der selv arrangerer ture og møder.

I løbet af året har bestyrelsen desværre set sig nødt til at stoppe projektet med lokaldoffere, idet det ikke var muligt at finde frivillige, der ville være lokaldoffer. Forhåbentlig kan det nye netværk af aktive i de nye storkommuner, med tiden overtage noget af dette opsøgende arbejde overfor de nye medlemmer, således at disse får en god velkomst i foreningen.

Aktiv i DOF

I en forening som DOF kan vi næsten altid bruge flere frivillige. Især de administrative, måske efter nogles mening lidt kedelige opgaver, såsom medlemshvervning, annonce-tegning (Søravnen), lokalbladsarbejde (layout etc.) og naturbeskyttelsesarbejde (gennem-læsning og evt. aktion ift. kommunernes af-gørelser indenfor naturområdet) lider af kronisk mangel på frivillige, man kunne også kalde det et "Tordenskjolds soldater"-syndrom. Det er min formodning, at vi også skal vende blikket mod os selv, og spørge, om vi gør nok, for at finde nye frivillige? Man støder ofte på den helt fejlagtige opfattelse, at man skal vide en masse om fugle, for at være aktiv i foreningsarbejdet i DOF. Det er selvfølgelig helt forkert, og det ved vi, der sidder i arbejdet jo godt, men hvordan får vi formidlet vores viden og ønsker om nye friske kræfter ud til medlemmerne?

Bestyrelsen

Der har været afholdt 8 bestyrelsesmøder i 2006. Udover de faste emner; ture, møder, Søravnen - har vi igen i år brugt en del tid på den nye struktur, og etableringen af et netværk af lokale kontaktpersoner.

Det er heldigvis fortsat rimeligt nemt for os at finde nye medlemmer til bestyrelsen – tak for det.

Da jeg i perioden 13.11.2006-30.01.2007 har været ansat i DOF, bevilgede bestyrelsen velvilligt min orlov i den nævnte periode. Peter Hjeds fungerede som formand for lokalafdelingen under min orlov. Tak til alle for et godt samarbejde i 2006!

*Peter Lange & Peter Hjeds
feb. 2007*

Nilgås – indvandring og udbredelse i Østjylland

Af Henning Ettrup

Nilgåsen *Alopochen aegyptiacus* hører til gruppen af såkaldte invasive arter, og er som sådan uønsket i Danmark. Invasive arter er uønskede, fordi de konkurrerer meget aggressivt med vore naturligt forekommende arter, ligesom de krydser med vore beslægtede arter, fx Gravand. Der er derfor risiko for, at disse invasive arter vil fortrænge nogle af vore naturligt forekommende arter. Af invasive arter – foruden Nilgås – kan nævnes Canadagås *Anser canadensis*, Skarveand *Oxyurajamaicensis* og vel også Indisk Gås *Anser indicus*.

At Nilgåsen ikke går af vejen for et slagsmål, uanset om det er med artsfæller eller andre arter demonstrerer følgende beretninger fra 2004 fra Årslev Engsø: *Parret med de 4 store unger sloges voldsomt med et gravandepar, der havde to store unger; den invasive art er begyndt at fortrænge den hjemlige????Parret fra nordsiden fik besøg af parret fra vestenden. Dette gik ikke stille af, hannen fór i flæsket på den anden han og længe baksede de rundt. Hunnerne holdt sig på behørig afstand. Sluttelig blev striden afsluttet ved, at et par forsvandt ind mod Brabrand Sø.*

Oprindelse og spredning.

Nilgåsen stammer oprindeligt fra det nordlige Afrika, hvorfra den blev indført som parkfugl i Storbritannien for omkring tre århundreder siden. Herfra har den spredt sig til den vilde natur mange steder i England, og siden starten af 1960'erne har den haft en stabil bestand på små 1.000 fugle, især i Norfolk. Efter den kom til kontinentet midt i 1960'erne tog spredningen fart. I Holland steg bestanden fra 1 par i 1967 til 1350 par i 1994 (Hagemeier & Blair 1997).

Nilgåsen befinder sig tilsyneladende lige godt i træer som på jorden. Den yngler gerne på jorden, men også i kasser (hvilket blev set i Årslev Engsø i 2006), ligesom den ikke går af vejen for at overtage rovfuglereder. Det er således i Holland konstateret at Nilgåsen har overtaget duehøgreder og musvågereder (Van

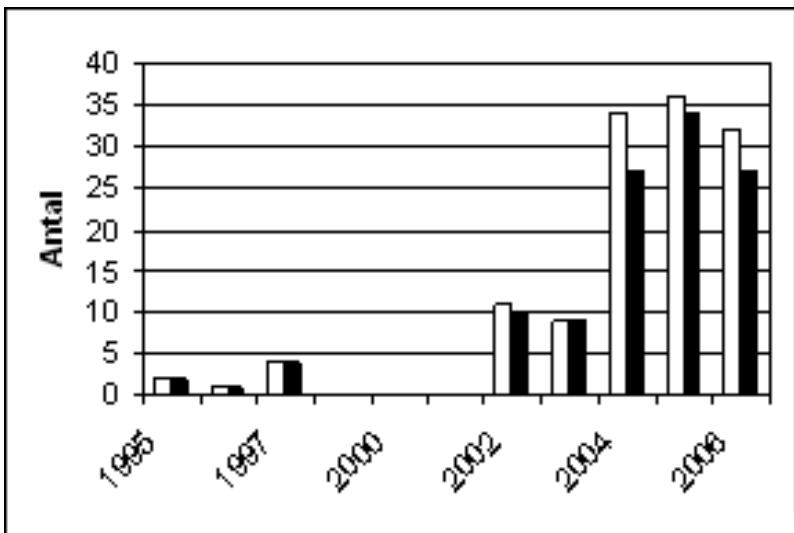
Dijk 2000), ja selv Vandrefalkens kasse i 50 m's højde kan bruges! (Van Dijk 1997).

Overskud fra den hollandske bestand har efterhånden etableret bestande i mange andre lande, herunder også i Danmark, hvor de første fugle blev set i 1987 (Christensen og Søby 1998). Det første ynglepar blev konstateret 13 år senere i 2000 i Haderslev Dam, hvor et par blev set med 2 gæslinger (Lange et al. 2002). Bestanden i Danmark er siden førsteiagttagelsen steget støt og har i 2004 passeret 100 fugle (Lange 2006).

Indvandring til Århus amt

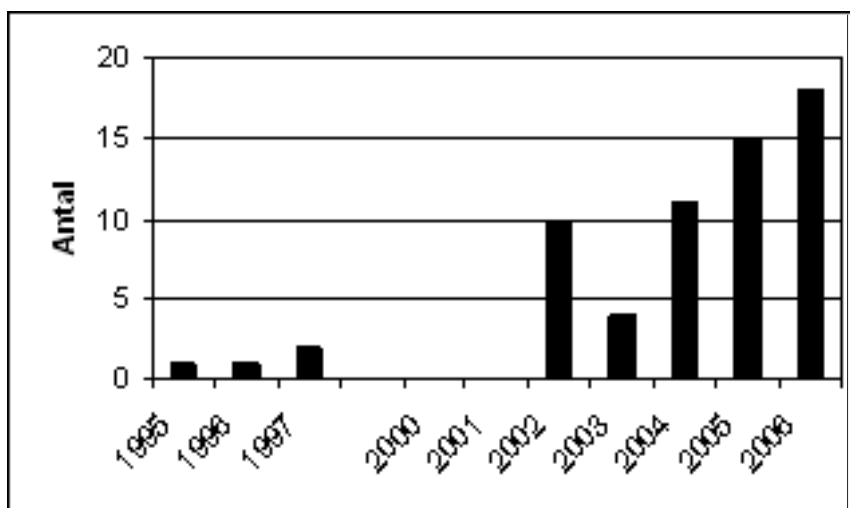
De første Nilgæs fra Århus Amt er rapporteret i 1995, hvor 2 fugle blev set flyve over Sminge Sø i starten af maj (Lokalrapport 1996). Den næste er meldt i 1996, hvor én fugl blev set gennem efteråret på Grenå Enge (Lokalrapport 1997), mens der i 1997 (Lokalrapport 1998) er meldt 2 fugle i marts måned i Grenå og en måned senere ét par i Brabrand Sø (figur 1). Fuglene fra 1997 kan således godt være samme fugle, der er set på begge lokaliteter.

Der skal derefter gå 5 år til 2002 før de næste rapporteringer fra amtet foreligger (se tabel 2), idet der er registreret hele 13 fugle fordelt på 10 lokaliteter, heriblandt amtets første ynglepar (se tabel 1). I 2004 sker igen en voldsom stigning i antallet af fugle, idet der ses 3 gange flere fugle end i 2003 (figur 1).

I forbindelse med det stigende antal fugle, ses Nilgåsen også på stadig flere lokaliteter (figur 2), og er i 2006 truffet på ikke mindre end 18 forskellige lokaliteter. Den er siden den første registrering i 1995 i alt set på 40 forskellige lokaliteter fordelt over det meste af amtet (figur 3).

Figur 1: Antal nilgås registreret i Århus Amt 1995-2006. Totalerne er udfyldte søjler, åbne søjler er frasorteret unger. I 2005 er ikke medtaget 11 fugle fra Brabrand Sø, der er gengangere i Årslev Eng sø.

Figur 2: Antal lokaliteter i Århus amt, hvor Nilgås er registreret i perioden 1995-2006.

Ungeproduktion

Det første ynglepar i amtet blev registreret i 2002 i Skanderborg Sø. Siden er der konstateret yderligere 5-6 ynglepar, nemlig 1 par i Mossø og 4-5 par i Årslev Eng sø. De i alt 6-7 par har produceret 15 unger, hvoraf det dog vides, at 3 af 7 unger fra 2004 i Årslev Eng sø døde inden de forlod ynglepladsen.

Diskussion

Invasive arter udgør en direkte trussel mod lokale dyrearter, og på verdensplan regnes det for en af de største trusler mod den biologiske mangfoldighed. Bl.a. derfor er der i lovgivningen indføjet et generelt forbud mod udsætning af fugle (desværre bortset fra fasan, agerhøne og gråand). Det er ligeledes besluttet, at Nilgåsen må (skal?) bekæmpes hele året (se www.skovognatur.dk).

LOKALITET (max.-antal)	1995	1996	1997	2002	2003	2004	2005	2006
Alling Mose					1			
Auning							2	2
Birksø								1
Bjerregrav Mose								1
Borre Sø				1				
Brabrand Sø			2	1		7	4	2
Bølling Sø								2
Egå Engsø								1
Egåen							2	
Elløv Enge							1	
Emborg Odde, Mossø								5
Frederiksdal Hede/Hedemose								2
Fussing Sø								1
Gammel Harlev							2	
Grenå by			2					
Grenå Enge		1						
Hestehave Enge, Skanderborg Sø				3	3			
Hinnerup							2	
Hornbæk Enge, v. Gudenåen								1
Kasted-Geding Mose								1
Kolindsund vestlige del								1
Laven Stationsby						2		
Mellempoldene, Randers Fjord				1				
Mørke Kær						2	2	1
Nimtofte				1				
Nørsminde Fjord						2	1	
Nørrekær Enge ved Alling Å						2	3	
Pindstrup Mose						2		2
Ringkloster v. Skanderborg sø				2			2	
Rugård Nørresø og Nørreskov				1				
Sminge Sø	2			1	2			2
Solbjerg (Ny Solbjerg)				1				
Stubbe Enge øst for Stubbe								2
Sælvig Havn						1		
Tørring Mark/Tulstrup Mark						2		
Tåstrup Sø				1			1	
Vorup Enge / Vorup Engsø						2	1	1
Østerkær ml. Nørbæk og Fårup							1	
Østhavnen, Århus						2	1	
Årslev Engsø					3	10	13	7
Total (incl. gæslinger)	2	1	4	13	9	34	38	35
Antal gæslinger	0	0	0	1	0	7	2	5
Adulte fugle	2	1	4	12	9	27	36	30

Tabel 2: Lokalteter med observationer af Nilgås 1995 - 2006

Det er vanskeligt at få et præcist billede af, hvor mange fugle, der faktisk optræder i amtet, da en del af de registrerede fugle givet er gengangere. Det er dog klart, at der reelt er sket en voldsom stigning i antallet, da arten træffes i stadig større flokke og på stadig flere lokaliteter (tabel 2).

Det er derfor vigtigt, at der sættes ind på begrænsning af artens videre spredning, hvor det endnu kan nås.

For at bekæmpelsen skal lykkes, er det vigtigt, at også ornitologerne melder deres registreringer af arten ind, gerne direkte til det lokale statsskovdistrikt. Man vil herfra så kunne koordinere reguleringen. Kun derved bliver kontrollen med Nilgåsen (og andre invasive arter) effektiv.

Vigtigt er det også, hvis Skov- og Naturstyrelsens udmelding om, at Nilgåsen skal bekæmpes, skal efterleves, at der gribes ind nu og iværksættes effektiv bekæmpelse af

arten. Det skulle nemlig ende som fx i Australien, hvor indslæbte dyr skaber voldsomme problemer for de lokale arter.

Litteratur:

Christensen, K og E. Søby 1998: Fugle i Danmark 1996. Årsrapport over observationer. DOFT 92: 201-248.

Ettrup, H. (red.) 1996: Fugle i Århus amt 1995. DOF – Århus Amt.

Ettrup, H. (red.) 1997: Fugle i Århus amt 1996. DOF – Århus Amt.

Ettrup, H. (red.) 1998: Fugle i Århus amt 1997. DOF – Århus Amt.

Hagemeier, E.M & Blair, M.J (red) 1997: The EBCC Atlas of European breeding birds. T.&A.D.Poyser. London.

Lange, P. 2006: Fugle i Danmark 2004. Årsrapport over observationer. DOFT 100: 319-358.

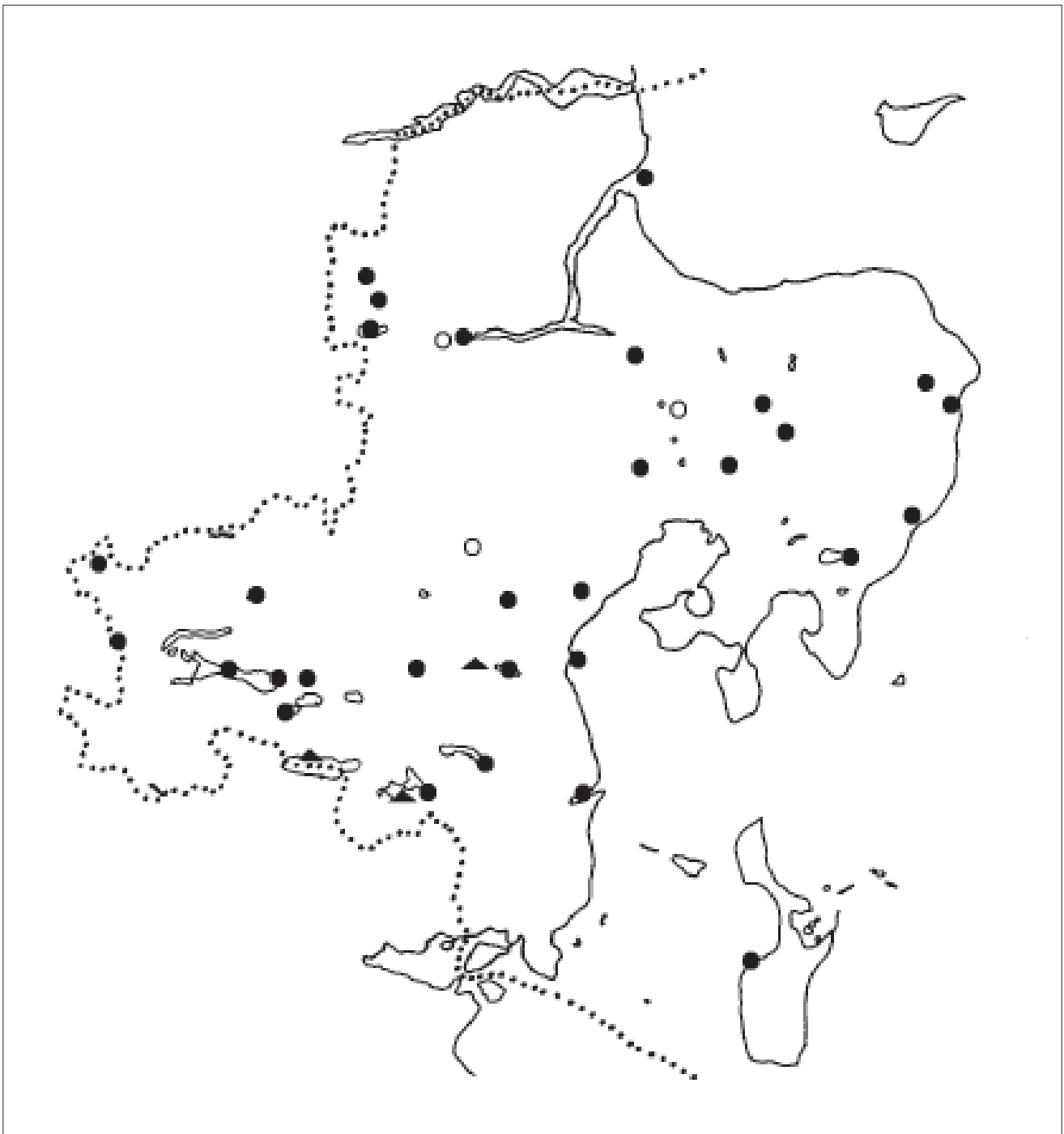
Nilgæs ved Årslev Engsø. Foto: Henning Ettrup

Lange, P., Christensen, R, og Lindballe P. 2002: Fugle i Danmark 1999 og 2000. Årsrapport over observationer. DOFT 96: 91-144.

Van Dijk, J. 1997: Nijlgans *Alopochen aegyptiacus* broedt op 50 m hoogte in nestkast van Slechtvalk *Falco peregrinus*. De Takkeling 5(1): 53-54.

Van Dijk, J. 2000. What impact have Egyptian Geese *Alopochen aegyptiacus* on the breeding success of raptors? De Takkeling 8: 218-220.

www.dofbasen.dk

Figur 3: Findesteder for Nilgås. Trekkanter: Ynglefund. Lukkede cirkler: Rastende. Åbne cirkler: Kun overflyvende fugle.

Flere glenter

Af Peter Hjeds

Vi forsøger i år at gøre en ekstra indsats for at finde glentepar i Østjylland. Som følge af aftalen mellem miljøministeren og DOF er det vigtigt at finde alle de glentepar, vi kan. Mange har allerede gjort en stor indsats, og disse har efterspurgt, hvilke par, vi kender indtil nu ult. april 2007.

Desuden er det givet, at flere par har etableret sig rundt om i det tidligere Århus Amt. Hvis du alligevel kører en tur i landskabet og bemærker glenter med en adfærd, som tyder på et ynglepar, så ville det være et fint bidrag til en status på ynglebestanden her i vores landsdel. (Det er en god ide at observere glenterne på afstand i den sårbare forårstid)(Evt. kan man indtaste på DOFbasen eller kontakte undertegnede.)

Her er, hvad jeg indtil nu har kunnet indsamle:

Sandsynlige par (rede etableret):

Albøge
Høgholm/Bjørnholm
Thorsager ved Skummelvad-lejren
Nord for Ry

Mulige par:

Røved/Gunneruplund
Skrald Skov
Ommestrup
Sostrup
Mårslet/Slet
Lyngå/Hadsten
Nord for Gjern

Mange hilsner pva
Bestyrelsen for DOF Østjylland
Rovfuglegruppen

Peter Hjeds
Båstrupvej 16, Foldby
8382 Hinnerup
tlf. 8649-6308 / mobil 2287-5587
email: PeterHjeds@Hotmail.com

Naturdebatten raser!

Af Andreas Winding

Naturdebatten raser - eller gør den? I løbet af dette år har jeres udsendte haft fornøjelsen af at deltage i 3 ganske forskellige møder, der alle har vedrørt naturdebatten generelt og miljømilliarden i særdeleshed. Her følger mit personlige sammenkog af de 3 møder.

Første møde stod på Værket i Randers i februar i år, hvor diverse naturbrugerforeninger var inviteret til et dialogmøde om miljømilliarden. Tanken var oprindeligt, at foreningerne her kunne komme med projektforslag stilet mod anvendelse af nogle af de 558 millioner, som miljømilliarden i denne henseende består af (resten er øremærket til partikelfiltre, kemi, brændeovne m.v.). Det var jo fristende at komme med bud, der batter, fx genoprettelse af Kolindsund, Åkær Ådal og strækningen mod Norsminde og Kysing Fjord - eller hvad med hele Randers Fjord?

Der var nu visse begrænsninger, som vi måtte tage højde for i vores forslagsgivning; først og fremmest, at millionerne helst skulle fordeles nogenlunde ligeligt mellem 11 på forhånd udpegede indsatsområder. Det sætter jo allerede betragtelige begrænsninger. I det østjyske var det på forhånd bestemt, at indsatsområdet hedder Gudenåen og Randers Fjord. Der blev også gjort meget ud af, at N- og P-regnskaberne (vedr. udledning af kvælstof og fosfor) ville tælle rigtig meget ved den endelige projektudvælgelse, og det var desuden ønskeligt, at man, foreningerne imellem, kunne blive enige om nogle enkelte, mere specifikke projekter. Det sidste viste sig noget mere vanskeligt.

Der var mange interessante synspunkter, men kort fortalt stod man efter mødet lidt tilbage med fornemmelsen af ludere og lommetyve, forstået på den måde, at hver forening eller gruppe troppede op med sine idéer og forsøgte med al magt og charme at tiltuske sig opmærksomhed og "stemmer". Eksempelvis kan nævnes sportsfiskernes ønsker om flere og bedre gydepladser bl.a. i de mange mindre tilløb til Gudenåen, især i området omkring Bjerringbro. En anden fraktion af sportsfiskerne havde medbragt et noget mere gennemarbejdet

projekt vedr. Uldum Kær i det nu hedengangne Vejle Amt. Gudenåssammenslutningen var også repræsenteret, og de var ikke overraskende mest interesserede i at tale om Tange Sø og 250 millioner kroner.

Alles idéer var hver for sig sådan set udmærkede, og naturligvis blot udtryk for helt almindelige menneskers varetægelse af egne interesser. Der var 4 geografisk opdelt grupper, hvoraf én dog ikke helt kunne omtales som en gruppe. I den gruppe, jeg deltog i, kom man aldrig til nogen form for overens-stemmelse, og det blev mest til lidt spredt fægtning hist og her. Mange sad også med en fornemmelse af, at det hele var besluttet på forhånd, og at mødet mest skulle bruges til efterfølgende at kunne sige, at de grønne organisationer skam var inddraget helt fra idéfasen.

I begyndelsen af marts var jeg til et nyt møde, denne gang i Silkeborg hos Statsskovdistriktet. Igen var diverse foreninger inviteret, denne gang sammen med en repræsentant fra både landbruget og dambrugerne, mens der sad mange af de "grønne mænd", repræsentanter fra de tilstødende statsskovdistrikter. På dette møde blev vi alle præsenteret for de projekter, som man nu havde i støbeskeen. Endnu en gang krøb fornemmelsen fra første møde ind på én - de havde nu nok tænkt sit på forhånd, for man havde vel næppe udtænkt alle disse fine projekter inden for de seneste godt 3 uger.

Uanset hvad, var det reelt en mængde meget spændende projekter, der blev præsenteret, projekter, som man kun kan håbe på, alle faktisk bliver til noget på et tidspunkt. Der var 5 projekter, der var prioriteret i forhold til den aktuelle pulje af midler, der alle havde det tilfælles, at de var mere eller mindre (frivilligt) accepteret af de involverede lodsejere, at de var mere eller mindre velgennemtænkte, at

prisen lå mellem et par og ca. 30 millioner kroner, og at de qua disse egenskaber var mere eller mindre umiddelbart realiserbare, da første uddeling af midler allerede ville finde sted senere i indeværende år. Det gjaldt med andre ord om at kunne være hurtigt ude. De 5 projekter, man havde i støbeskeen, var som følger (i ikke-prioriteret rækkefølge):

Vilholt Mølle (i det tidligere Vejle Amt). Fjernelse af spærring og genopretning af åløbet, samt skabelse af ca. 11 småsøer

Alken Enge. Genskabelse af våde enge og genslyngning af åen.

Skovrejsning NØ for Skanderborg. Nyopførelse af større parti urørt skov.

Uldum Kær (i det tidligere Vejle Amt). Fjernelse af krat og efterfølgende pleje, samt rekreative anlæg m.v.

Haslund Enge. Den sidste afgørende brik i det store Gudenådal-projekt opstrøms Randers.

De 2 førstnævnte er begge gamle velbeskrevne projektforslag; Alken Enge med DOF og DN som oprindelige bagmænd i sin tid. Som DOFs repræsentant til det pågældende møde kunne jeg naturligvis kun bifalde projekterne under de givne begrænsninger, om end der selvfølgelig er et væld af andre lokaliteter, der trænger - måske endda mere akut.

Primo juni var jeg så til naturdebatmøde på Testrup Højskole med Danmarks miljøminister, Connie Hedegaard (K) - og igen sammen med repræsentanter fra mange andre foreninger såvel som private med interesse for naturdebatten. Sidstnævnte gruppe var knap så broget, som jeg - naivt - havde forventet.

Mødet blev indledt af Connie Hedegaard, der med en række fine billeder fra det ganske land talte om vigtigheden af at gøre en frygtelig masse for vores natur, og ikke mindst om at få folket med

Vilholt Mølle. Foto: Andreas Winding

i debatten såvel som i det hele taget - at vi alle tager ansvar for vores natur. Hun (og mødeleder Jacob Rosenkrantz fra DR-radioprogrammet Agenda) opfordrede mødedeltagerne til at komme med alle tænkelige (gode) forslag vedr. en bedre natur i fremtidens Danmark.

Mødet var derefter inddelt i 3 faser, hver med et oplæg i form af video-indspark fra kendte og ukendte danskere med hver deres mening om et eller andet vedr. natur og miljø, og derefter debat rundt omkring ved de enkelte borde, som man nu tilfældigt sad. Ved mit bord sad også en repræsentant fra botanisk forening og 4 private, lokalt bosiddende mennesker og under første parlamentering tillige Connie Hedegaard.

Lad mig sige det med det samme: Jeg har alle dage syntes, at Connie Hedegaards indtræden som miljøminister var et meget stort skridt i den rigtige retning - alene ud fra det personlige indtryk. Jeg havde helt fra begyndelsen et indtryk af den nye minister, som én, der rent faktisk interesserede sig for det område, hun nu var minister for - noget jeg personligt i udpræget grad savnede hos hendes forgænger. Dette indtryk er nu blevet lidt mere nuanceret.

Der var en fornemmelse af engagement - hun troppede op - en sen, brændende varm junaften - og så i Testrup! - Og under både hendes indledende og afsluttende tale anede man også glimtet af det i politik så sjældne (og farlige) engagement. Der var dog også noget, der trak den anden vej; de evigt afvigende svar på konkrete spørgsmål, fralæggelsen af ansvar ("det har vi sendt videre/ud til kommunerne" og lign.) og et par småspidse bemærkninger om tidligere tiders (læs: Politiske modstanderes) langhårethed. Der var dog overraskende lidt decideret partipropaganda, hvilket opfattedes meget positivt.

Tilbage til indholdet: Ved mødets indledning blev vi orienteret om, at den første uddeling af midler (102 millioner kr.) havde fundet sted samme dag, og et danmarkskort blev hurtigt smækket op med de heldige områder vist. For det østjyske drejer det sig om 3 af de ovenfor nævnte projekter, nemlig skovrejsningen ved Skanderborg, Vilholt Mølle og Uldum Kær. Fuglemæssigt er det jo ikke topprioriteterne, og ej heller N- og P-regnskaberne synes at blive skelet væsentligt til med udpegningen af disse

3 projekter. Villestrup Ådal nord for Mariager Fjord er også værd at nævne.

I forhold til naturdebatten kom der en del forskellige forslag på banen, hvoraf de fleste kunne bifaldes ved alle borde. Så snart der var tale om forhold, der vedrørte landbruget, røg der dog en del arme i vejret, alle tilhørende én af de mange lokale bønder, der tydeligvis var blevet opfordret til at møde talstærkt op, og alle med det klare budskab, at landbrugsjord jo altså er god, gedigen natur, som vi kender den. Enkelte af bemærkningerne var genstand for både fnisen og højlydte grin, som fx da den lokale formand frejdigt berettede, at alle de pesticider, man anvendte "i hvert fald her i området" jo altså var godkendt af Miljøstyrelsen - eller da én insinuerede, at nogle landmænd af og til kunne komme til at ramme en lille smule ud i grøften med sprøjterne - og fik svaret: "Det kender vi altså ingen eksempler på - i hvert fald ikke her i området".

Endnu en gang et aldeles glimrende eksempel på, at vi alle forsøger på bedste vis at varetage vores egne interesser. Det er jo egentligt forståeligt nok, men som den lille mand kan man alligevel altid undres over, at den stores interesser altid er de vigtigste og vægtigste.

Et par dage efter mødet sidder jeg så og spekulerer på, om der overhovedet er en naturdebat eller om det blot er ét stort mediestunt. Der holdes en del møder rundt omkring, og der deltager ofte mange forskellige interessenter og andre, der bare er helt almindeligt interesserede. Men debat? Ind i mellem føles foreningernes (både de private og industriernes) holdninger blot som særskilte og indflydelsesløse bilag til de love, nogle mennesker, vi ikke helt véd, hvem er (og hvad de har af interesser (i mere end én forstand)) sidder og laver et sted langt væk. Og af og til tror man virkelig på, at det nytter at sige tingene om og om igen. Der må jo være én, der ser lyset en dag og sadler om til superbioøkologisk ekstensiv drift og køber sig en kikkert og en fuglebog.

Aftenen sluttede som den begyndte: Med en sang. Vi var jo på en højskole. På vejen hjem var der dog en del, der sang meget bedre, bl.a. et par kærsangere og en god snes nattergale, mens 2 græshoppesangere, 2 engsnarrere, en vagtel og lidt forskellige gode ugler gjorde (na-)turen helt uforglemmelig.

Rødrygget Svale ved Årslev Eng sø

En finderberetning af Henrik Stenholt

Onsdag d. 9. maj 2007 havde jeg mulighed for at gå tidligt hjem fra mit arbejde. Men i stedet for at køre hjem til græsplæne og vask af vinduer, besluttede jeg mig for at køre ind til Årslev Eng sø. Der var meldt Temmincksryle derfra dagen i forvejen, og den ville jeg gerne have på årslisten. Jeg parkerede bilen ved Skibby, og gik vest om søen til sydsiden. Det blæste en del den dag, men det lykkedes da at spotte 6 Temmincksryler ud for sydtårnet. Desuden 38 Tinksmede, 1 Brushane, 4 Lille Præstekraver samt et par Stor Skallesluger.

Jeg var lige ved at gå samme vej tilbage til bilen fra sydtårnet, da jeg syntes, at blæsten var lige frisk nok, men det endte med at jeg fortsatte turen rundt om søen. På strækningen mellem Brabrand Sø og Årslev Eng sø spottede jeg mine første Mursejlere i år og ligeledes de første Fjordterne, samt endnu en Temmincksryle. En flot Gul Vipstjert af racen thunbergi kom også i notesbogen. Da jeg kom ind på stien langs nordsiden og begyndte at gå mod Skibby, bemærkede jeg at der var rigtig mange svaler der fouragerede langs

søbredden og over engene. Nærmest pr. instinkt begyndte jeg at se svalerne efter i sømmene. Det skal her lige indskydes at jeg de sidste mindst 20 år har tjekket, guderne må vide hvor mange, svaleflokke i håb om at finde en Rødrygget Svale. Men som alle de andre år var der "kun" Land-, By-, og Digesvaler i kikkerten.

Ca. 100 m vest for det nordlige fugletårn, er der et lille indhegnet stykke græsmark, og her rastede der en del svaler på jorden. Kikkerten på dem, og så kan det ellers nok være at min

Rødrygget svale ved Årslev Eng sø 090507. Foto: Bjarne Gollés

puls steg til højder, man ellers kun forbinder med folk der løber maratondistancen. Efter alle disse år var der pludselig en Rødrygget Svale i kikkertfeltet. Den sad på jorden sammen med ca. 30 Landsvaler, og nærmest lyste op. Selv om der ikke rigtig var noget at tage fejl af, gik der alligevel nogle sekunder inden jeg turde tro at det var rigtigt – jeg nåede både at tænke på hybridvaler og fejlfarvede Landsvaler. Den blev siddende på jorden et lille minut, hvorefter den fløj op sammen med Landsvalerne. Jeg kunne følge den i kikkerten i et par minutter. På et tidspunkt passerede den lige hen over mig i 5-10 m højde. Men så fløj den ud over søen og vestpå. Jeg tænkte at det måske var det sidste jeg så til den - Rødryggede Svaler plejer jo ikke at være stationære. Men samtidig syntes jeg ikke det så ud til at svalerne trak igennem området, de var mere optaget af at fouragere. Så jeg meldte den ud på DOFcall, for det kunne jo være...
Beskeden lød:

"ons rødrygget svale fou Årslev Engsø 1328-ved nordlige fugletårn hst 26132037"

Inden længe begyndte det at strømme til med folk, og der var flere som ringede for at høre lidt nærmere om fundet, og om hvorvidt det tydede på, at svalen ville blive i området de næste par timer. Og heldigvis gik der kun kort tid før svalen blev set igen, på nøjagtig samme sted, hvor jeg havde fundet den tidligere. Adskillige troppede op uden kikkert, da de var på vej til eller fra arbejde, men med så mange fuglekiggere på stedet var det muligt for alle at låne sig til et kig. Inden dagen var omme var svalen set af rigtig mange, bl.a. folk helt fra Aalborg og Odense. Og det skulle jo så vise sig, at den kære fugl havde tænkt sig at blive ved Årslev Engsø en rum tid.

De efterfølgende dage blev Årslev Engsø besøgt af rigtig mange fuglekiggere fra nær og fjern, der ville nyde synet af den sjældne gæst fra Sydeuropa. Fuglen blev set frem til og med d. 15. maj, og den er dermed den mest stationære Rødryggede Svale nogensinde i Danmark, og sikkert også den mest publikumsvenlige. Jeg vil tro, at den er blevet set af mindst 100-150 fuglekiggere. Og det kan ikke være ret tit, at fuglekiggere fra København kan twitch Rødrygget Svale i Jylland! Men det kunne de i dette tilfælde. Fuglen kom endog i Århus Stiftstidende med billede og en fin lille artikel.

Fundet er det 5. i (det tidligere) Århus Amt, hvor listen nu ser således ud:

09-15/05 2007 1 Årslev Engsø

26/04 2007 1 Gjerrild Nordstrand

25/04 1996 1 Svostrup Bro, Gudenå

22/05 1989 1 Gjerrild

03/07 1986 1 Femmøller

Arten var på SU-listen til og med 2003.

Fra Felten

Af Andreas Winding

Dette nummers udgave består primært af tørre tal, som dog i år er saftigere end normalt!
SU-arter meldt fra Østjylland forår 2007: (Husk nu altid at sende beskrivelser ind til SU!)

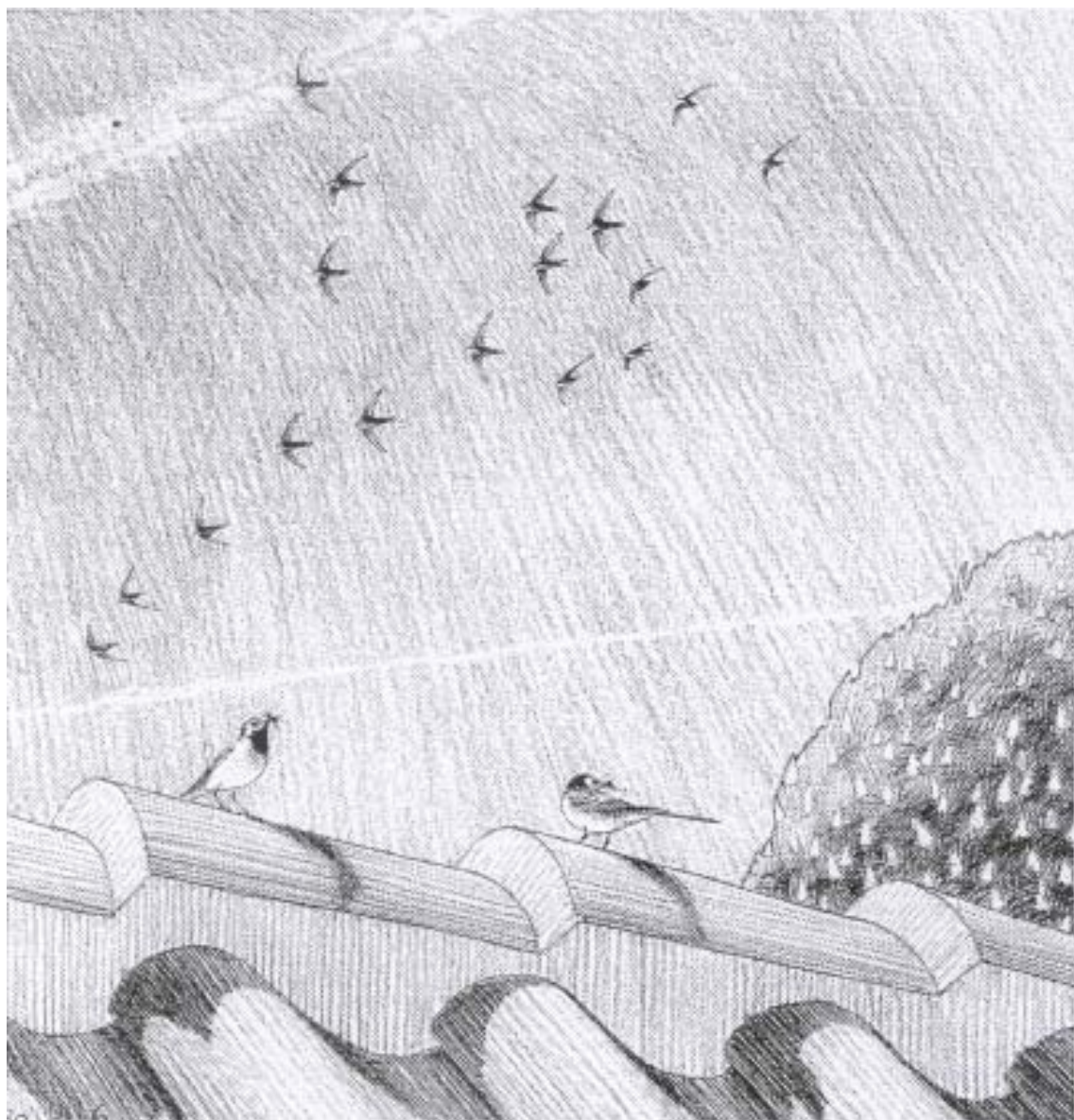
Spurveugle 2.-4. marts

Stor Skrigeørn 10.-13. marts + 18. marts + 27.-28. april + 2. maj

Skrigeørn sp. (Lille?) 6. maj

Plettet Mudderklire 18. maj

Lille Skrigeørn 25. maj

Ankomst til Østjylland 2007:

(Delvist overvintrende arter baseret på skøn ud fra DOFbasen)

Stor Præstekrave	18. februar	Savisanger	14. april
Misteldrossel	18. februar	Gærdesanger	14. april
Rørspurv	1. marts	Rødstjert	14. april
Sangdrossel	2. marts	Skovpiber	14. april
Sildemåge	3. marts	Græshoppesanger	15. april
Hvid Vipstjert	8. marts	Gul Vipstjert	15. april
Hedelærke	8. marts	Lærkefalk	15. april
Jernspurv	8. marts	Sort Glente	15. april
Rød Glente	9. marts	Tinksmed	15. april
Atlingand	10. marts	Temmincksryle	21. april
Trane	10. marts	Rørsanger	22. april
Splitterne	10. marts	Broget Fluesnapper	22. april
Rødhals	11. marts	Tornsanger	23. april
Gransanger	12. marts	Nattergal	23. april
Hvid Stork	14. marts	Bynkefugl	23. april
Sorthal. Lappedykker	14. marts	Sortklire	23. april
Rørhøg	17. marts	Mudderklire	23. april
Brushane	27. marts	Gøg	24. april
Husrødstjert	28. marts	Sivsanger	24. april
Lille Præstekrave	28. marts	Havesanger	24. april
Fiskeørn	30. marts	Skovsanger	25. april
Pungmejse	1. april	Mursejler	28. april
Svaleklire	6. april	Sortstrubet Bynkef.	30. april
Hvidklire	7. april	Grå Fluesnapper	1. maj
Landsvale	9. april	Rødryg. Tornskade	1. maj
Munk	12. april	Hvepsevåge	2. maj
Digesvale	12. april	Vendehals	2. maj
Bysvale	12. april	Gulbug	7. maj
Stenpikker	12. april	Kærsanger	10. maj
Ringdrossel	12. april	Engsnarre	13. maj
Fjordterne	12. april	Karmindompap	19. maj
Løvsanger	13. april	Vagtel	20. maj
Havterne	13. april	Natravn	20. maj

Referater & kommende ture

Langeland marts 2007

Af Birgitte Loch Andersen

Søndag d. 25. marts var jeg sammen med ca. 20 andre på en dejlig tur til Sydlangeland. På hjemvejen sad jeg og funderede over, om jeg skulle skrive mine obs ned. Det har jeg gjort det sidste halve år. Havørn på rede - det var da værd at have et minde om. Så jeg fandt notesbogen frem. Nu jeg var i gang, kunne jeg lige så godt notere alle fugle, jeg havde set og hørt, så det så ud af noget. Mens jeg sad og skrev, hørte jeg en mild stemme sige: "Jeg ser du laver notater, kunne du ikke tænke dig at skrive et indlæg til Søravnen?" Jeg så op, stemmen kom fra Ole Jensen, der stod og smilede. Øh! Utroligt, så hurtigt man kan tænke i en presset situation. Kunne jeg ikke hurtigt finde en god undskyldning for at undgå opgaven? Men nej! Den med, at jeg ikke kan finde min blyantspidser, går nok ikke, eller at jeg ikke kan finde ud af at skrive, fordi det er for længe siden, jeg har gået i skole, det er for pinligt. Så nu sidder, står eller ligger du og læser resultatet af opfordringen.

Nå, men så måtte jeg vel også hellere skrive de obs ned, som andre havde fra turen. Det var grænseoverskridende at skulle skrive fuglearter i min notesbog, som jeg ikke selv havde set. Jeg klarede den ved at sætte dem i parentes. Herefter gik der sport i at komme på flere arter - vi skulle gerne op på 50. Jeg blev støttet af 3 andre, der sad omkring samme bord i bussen. Af og til kom der et pip fra den anden side af midtergangen, om vi havde den og den fugl med. Én havde hørt en rørdrum pauke een gang. OK, alt talte, det gjaldt de 50 arter. Faktisk tror jeg, det var den, jeg havde hørt ved Gulstav Mose, det lød nærmest som et opstød. 48 arter - vi manglede 2. En vejrhanse set fra bussen, det lød da lidt af fugl, og havde nogen ikke set en lommelærke? Min sidemand fandt en frem fra bunden af tasken - om jeg ville smage? "Nej tak, jeg bryder mig ikke om whisky". Hvis det nu havde været kryddersnaps eller lignende.

Hvor vi var henne, spørger du? Sydlangeland - til Fugleværnsfondens reservater:

1. Nørreballe Nor
2. Tryggelev Nor
3. Dovns Klint og Gulstav Mose

- og på hjemvejen kørte vi forbi Arreskov (det var her, vi så havørn på rede).

Du har heller ikke set turen annonceret, tænker du! Det er fordi, turen blev tilbudt punkttællere og caretakere fra det tidligere Århus Amt. Vi mødtes ved Musikhuset kl. 7 og kørte i en alternativt indrettet bus med John Simoni som chauffør. Så vi var godt kørende. Vejret var flot fra morgenstunden, og solen skinnede hele dagen. Vi var tilbage ca. 18.30.

Lidt mere seriøst kan jeg fortælle, at vi ved Nørreballe Nor mødtes med Henning Heldberg, DOFs centrale koordinator for punkttællinger og Helle Hjort fra Fugleværnsfondens lokale arbejdsgruppe. De var med til de 3 første steder. Helle fortalte om lokaliteternes betydning for fuglelivet og lidt historie forbundet med det. Henning havde taget sin computer med, så der var mulighed for at få vist, hvordan man indtastede sine obs. Det var meget interessant, hvad de kunne fortælle og vise frem. Og så var der den oplevelse med havørnen, der havde sat hele mit skriveri i gang. På hjemvejen gjorde vi holdt ved Arreskov. Det var kendt, at der yngede et havørnepar der. Men kunne vi få dem at se? Vi standsede et godt stykke fra skoven. Der i det fjerne kunne man med det blotte øje se et mørkt område i et træ. I teleskopet så vi tydeligt havørnereden og havørnen, der stak hovedet op over kanten. Det så ud som om, den holdt øje med os. Fantastisk syn. Vi så i øvrigt bemærkelsesværdigt få rovfugle, men en meget lys musvåge (Børringevåge) kom over Dovns Klint. Den skabte lidt tvivl, om det kunne være en fjeldvåge.

Det kan anbefales at tage til Sydlangeland; der er en meget skøn natur, som der bliver passet på.

Jeg vil slutte af med at skrive, at det igen var en fornøjelse at være på tur med andre fugleinteresserede. Det kan sandelig betale sig at melde sig som punkt­tæller eller caretaker. Du kan være heldig, at der bliver arrangeret en tur igen om 5 år.

Artslisten blev som følger:

havørn	grågås	havlit	ederfugl
toppet lappedykker	almindelig ryle	præstekrave	vibe
hvid vipstjert	gulspurv	blåmejse	musvit
råge	gråkrage	gærdesmutte	gråand
hvinand	troidand	gråstrubet lappedykker	
lille lappedykker	tårnfalk	musvåge	rørspurv
blishøne	hjejle	stær	gransanger
rødhals	jernspurv	skarv	taffeland
husskade	sanglærke	tornirisk	knopsvane
ringdue	fløjlsand	pibeand	sølvmåge
stormmåge	hættemåge	solsort	fiskehejre
gravand	fasan	strandskade	engpiber
bogfinke	allike	rørdrum	toppet skallesluger
knarand	vejrhan	lommelærke	

WWW.NATURBUTIKKEN.DK

- OVERSKUDET GÅR TIL FUGLESAGEN

DOF MEDLEMSRABAT 15% PÅ TØJ, SKO OG RYGSÆKKE

Naturbutikken@dof.dk • tel 33 28 38 38

På fugletur med telt

Hermed videregives med varm anbefaling følgende opfordring fra Friluftsrådet.

Mere end 800 porte til naturoplevelser står klar - 100% samvær, nærvær og familiesammenhold.

Brug de små skønne teltpladser som udgangspunkt for fælles oplevelser, der kan byde på skøn natur, ren og frisk luft, et orgel af fuglestemmer eller en aftensang af bølgeskvulp. At tage ud på en af de mange pladser giver en unik familieoplevelse, en stille stund i egne tanker eller nye dufte og saftige græsser for hund og hest. Mange af pladserne er meget børnevenlige med god plads til at lege, bålplads til snobrødet og vand til at slukke tørsten. Pladser ved vandet kan nås i fx kajak, og ellers kan jernhesten komme ud og trille i den smukke danske natur.

Mindre stress

Dansk forskning har vist, at der er en positiv sammenhæng mellem ophold i naturen og stress (jo mere ophold, desto mindre stress). Samtidig slås det fast, at naturen er en vigtig ressource i vores hverdag både i forhold til stress og almindeligt velbefindende (*Skov & Landskab*, KVL). Glem derfor hverdagens stress og dårlige samvittighed; køb bogen ærmeste plads. Pak tasken, hank op i familien og tag ud i den friske danske natur, hvor både små og store oplevelser står i kø. Pladserne kan også sagtens bruges som udflugtsmål, hvor madkurven deles, som et alternativt sted at holde en familienær fødselsdag, hvor naturen er i fokus, eller som et anderledes romantisk sted med kæresten. Sådan kombineres naturoplevelser, initiativ, sundhed og friluftsliv!

Yderligere oplysninger

"Overnatning i det fri 2006-07" koster 98 kr. og kan bl.a. købes hos boghandlere, på turistbureauer, i Dansk Cyklist Forbunds butik og hos Dansk Vandrelaug eller købes over Internettet på www.friefugle.dk eller www.dcf.dk.

Mere information om ordningen findes på www.teltpladser.dk.

"Overnatning i det fri 2006-07" er udgivet af Friluftsrådets ERFA-gruppe for primitive overnatningspladser. I gruppen sidder: Friluftsrådet, Skov- og Naturstyrelsen, Kommunernes Landsforening, Foreningen Frie Fugle, Dansk Cyklist Forbund, Børne- og Ungdomsorganisationernes Samråd, Dansk Vandrelaug, Campingrådet, Dansk Forening for Rosport og Dansk Islandshesteforening.

Pris og faciliteter

Det koster maksimalt 20 kr. pr. person at overnatte på en teltplads fra fleste pladser er der bålplads og adgang til vand og toilet. På mange af pladserne er der opstillet et shelter, så man kan ligge i tørvejr, selv uden et telt. Man kan vandre eller cykle til alle pladserne, og på mere end halvdelen af pladserne er der også mulighed for at komme til hest. Hver fjerde plads er tilgængelig fra vandsiden. Motoriserede gæster derimod har ingen adgang.

Når du ser dette skilt, ved du at teltpladsen er i nærheden:

© Foto: Klaus Dichmann

Slørugle med bytte. Foto: Klaus Dichmann

Tirsdagsaften på Sølyst om uglegruppen

Tirsdag d. 30. oktober kl. 19.30 vil medlemmer af DOFs sløruglegruppe i Østjylland løfte lidt af sløret for deres aktiviteter. Mange mennesker har igennem gruppens fireårige historie vist interesse for at hjælpe uglerne. Man har ringet og mailet om sjove og interessante oplevelser med ugler, man har gjort os opmærksom på fund af rastende eller ynglende ugler, eller man har fået hjælp til opsætning af sløruglekasser på gårde rundt om i Østjylland.

Gruppen har søgt økonomisk støtte mange steder og har da også i en del tilfælde været heldige at få hjælp til kasseproduktion, benzinpenge og øvrige materialer. Disse tilskud vil vi gerne sige tak for ved på denne aften at underholde lidt med, hvad man så har fået for pengene.

Vi er altid på jagt efter, hvor vi bedst kan hjælpe sløruglen på fode i vores landsdel. Sløruglen har gennem de sidste godt 10 år været i fremgang, og dette søger vi også her at bidrage til. Det skal ikke være nogen hemmelighed, at det særligt er denne ugle, som er hele årsagen til gruppens oprindelse, og det er da også især den art, vi vil beskæftige os med denne aften.

Men forventer man, at vi afslører adresser denne aften... - så må vi nok skuffe. Dertil er sløruglen stadig for fåtallig i Østjylland. Ikke fordi sløruglen lader sig forstyrre, men mere af hensyn til gårdejerne, som vil kunne føle sig gået for nær.

*Vel mødt og på gensyn.
Peter Hjeds (se bestyrelsen)*

Kalender

Generelt om vore ture:

Alle er velkomne på turene, tag gerne venner eller familie med. Turene er også for uøvede fuglekiggere! Turlederne fortæller velvilligt om fuglene der ses, også de almindelige arter. Bemærk at der kræves tilmelding ved nogle ture. Medbring altid kikkert, evt. fuglebog samt påklædning efter vejret – de fleste ture gennemføres uanset vejrliget. En god madpakke samt noget varmt på thermokanden er også godt. På de længerevarende ture gøres undervejs stop ved en bager eller købmand.

Bemærk at nogle ture kræver tilmelding. Dette vil altid fremgå af turbeskrivelsen. Ture der gennemføres i privatbiler er også for folk uden bil! Kontakt turlederen, som kan hjælpe med at skaffe kørelejlighed.

Hold også øje med vores hjemmeside på www.dofaarhus.dk, hvor du finder det komplette tur- og mødeprogram. Der kan eventuelt blive arrangeret flere ture og møder.

Tirsdagsmøder d. sidste tirsdag i hver af månederne sep., okt., nov., jan., feb., mar., og april. Alle finder sted på Naturcenter Sølyst, Louisevej 100, i Brabrand. Kontakt vedr. møderne: Kontaktpersonen.

Bidrag til ture og møder sendes til: Ole Jensen, Torshøjvænget 54, 8381 Hasselager. E-mail: ofj@ofj.dk senest 1. februar, 1. maj, 1. august og 1. november.

Lørdag 16.6. *Fototur til Glatved Strand*

Mødested og tid: Vi mødes ved vindmøllen på Glatved Strand kl. 11.00
Turens indhold vil primært dreje sig om at fotografere de ting du interesserer dig for. Der vil være rig lejlighed og tid til at fordybe sig i og forevige områdets mangfoldige dyre- og planteliv. Vi vil bevæge os langsomt rundt i området med base ved de flotte kalkskrænter. Området er kendt for en rig flora og insektfauna. Turen afsluttes med aftensmad og mulighed for overnatning på stranden. Har du lyst til at spise med om aftenen koster det ca. 60 kr.

Tilmelding Senest d. 13. juni på carsten@gejrfuglen.dk
Turleder: Carsten Brandt
Arrangør: ØBF

Søndag 17.6. Det glade pip? Fugle-punkttæller for en dag.

Mødested og tid: P-pladsen ved DGI Karpenhøj kl. 09.00 – afsluttes ca. 12.00
Hvordan har fuglene det i Danmark netop nu? Og hvordan finder vi ud af, hvordan fuglene har det i Danmark netop nu? Kom med på tur og oplev, hvordan en rigtig fugletæller arbejder. Dansk Ornitologisk Forening (DOF) har hvert år erfarne fugletællere ude i landskabet og tælle fugle op på 400 faste tælleruter. Metoden, faste årlige punkttællinger, giver meget sikre tal, og en af tælleruterne ligger på Karpenhøj. Nu får du mulighed for at komme med på en fugleoptælling i et landskab med bakker, marker, hegn, småskove og strand og se og hør, hvordan ornitologen arbejder.

Turledere: Ornitolog Nis Kiel (DOF) & naturvejleder Jens Reddersen, DGI Karpenhøj, tlf. 8635 2804

Arrangør: DOF Østjylland og DGI's Natur- og Friluftsgård Karpenhøj

Søndag 1.7. Mossø og de midtjyske søer

Mødested og tid: P-pladsen ved Ry station kl. 09.00
Fælleskørsel til fuglerige steder ved søerne. Stederne varierer alt eftervejr og sæson. Vi anbefaler samkørsel fra Ry, for at begrænse antallet af biler, så tag også 20 kr. med.

Turleder: Claus Ole Madsen, tlf. 8696 1804, Jens Kirkeby tlf. 8689 1920, eller Kurt Ærenlund Pedersen tlf. 8694 8209

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 1.7. Fuglene i Favrskov kommune

Mødested og tid: Kulturhuset / Hinnerup kl. 18.00
Folk som vil opleve fuglelivet i vores nye store kommune bør deltage. Der er mange fine lokaliteter, bl.a. ådale, engdrag, søer og skove. Medbring en tyver til chaufføren, gummistøvler, kikkert, fuglebog samt kaffe på kanden og en termomåtte til at sidde på.

Turleder: Svend Møller Jensen, Søften (8698 6503) og Peter Hjeds, Foldby

Arrangør: DOF Østjylland

Fredag 6.7. Officiel indvielse af fugletårnet ved Egå Engsø

Mødested og tid: Fugletårnet på sydsiden af Egå Engsø. Parkering: Viengevej 7. Indkørsel til DCH, Risskov civile Hundeførerforening. Fra kl. 14.30. Egå Engsø har fået opført et fugletårn midt på sydsiden af engsøen. Tårnet er sponsoreret af det australske vinfirma Banrock Station. Direktør Tony Sharley fra vinproducenten Banrock Station kommer til Danmark for at invie tårnet. DOF og Århus Kommunes naturvejleder Bjarne Golles vil ved arrangementet vise og fortælle om søens rige fugleliv. Vi håber på at rigtig mange Århusborgere og især DOF-ere vil møde op på dagen og markere indvielsen af fugletårnet. Indvielsen sker kl. 15.00.

Arrangør: DN, DOF Østjylland og Århus Kommunes naturvejledere.

Lørdag 7.7. Natravne – tur til Nørlund Plantage

Mødested og tid: P-pladsen ved Musikhuset i Århus kl. 18.00 eller p-pladsen ved Klostermølle, på vejen mellem Gl. Rye og Voerladegaard kl. 18.30. Der vil efter aftale med turleder være mulighed for påstigning i Skanderborg eller Ry.

Natsvale, gedemalker og rokfugl er blot nogle af de gamle folkelige navne som natravnen er blevet givet. Fuglen der først bliver aktiv efter solnedgang, hvor dens sælsomme ”spinden” fylder luften over heder og skovlysninger i de Midt- og Vestjyske plantager. På denne tur opsøger vi fuglen på en af dens danske kernelokaliteter; Nørlund Plantage 10 km. syd for Ikast. Her yngler der mellem 10 og 20 par natravne. Undervejs, inden det bliver mørkt, gør vi holdt ved Klostermølle og Mossø, samt ved Vrads Sande, som byder på nogle af de mest storslåede landskaber som Søhøjlandet kan byde på. Omkring solnedgang er vi på plads i Nørlund Plantage, hvor natravnene forhåbentlig vil optræde for os. Turen slutter her omkring midnat. Udover natravnen vil der være chance for at se f.eks. bynkefugl, rødrygget og stor tornskade samt bjergvipstjert og isfugl.

Medbring: Aftenkaffen, der indtages i det fri med udsigt over Vrads Sande, kikkert og 50 kr. til benzinpenge hvis du kører med.

Turleder: Peter Lange (8695 0341).

Tilmelding: Senest 25. juni til turlederen. Oplys ved tilmelding om du har bil eller ønsker kørelejlighed.

Søndag 5.8. Mossø og de midtjyske søer

Mødested og tid: P-pladsen ved Ry station kl. 09.00
Se beskrivelsen søndag 1. juli

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 12.8. Fuglene i Favrskov kommune

Mødested og tid: Inside / Hammel kl. 18.00

Folk som vil opleve fuglelivet i vores nye store kommune bør deltage. Der er mange fine lokaliteter bl.a. ådale, engdrag, søer og skove. Medbring en tyver til chaufføren, gummistøvler, kikkert, fuglebog samt kaffe på kanden og en termomåtte til at sidde på.

Turleder: Svend Møller Jensen, Søften (8698 6503) og Peter Hjeds, Foldby

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag d. 12.8. Vadefugle ved Sødring - Tur til Sødringholm Strand

Mødested og tid: P-pladsen, sommerhusene ved Sødringholm kl. 8.30. Mulighed for opsamling i Randers kl. 8.00. Ring til turlederen.

Randers Fjords udmundning er et af landets bedste lokaliteter for rastende vadefugle. For arter som strandhøjle, stor regnspove og hvidklire måske kun overgået af Vadehavet i antal. Vi kan regne med at se et rigt udvalg af vadefugle med chance for mere sjældne arter. Der vil også være god mulighed for at se alm. kjove, fiskeørn m.m. Vi går en længere tur langs stranden. Medbring gummistøvler og lidt at spise/drikke. Varighed: Min. 4 timer.

Turleder: Lars Tom-Petersen (8641 8164).

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag d. 19.8. Grøn søndag ved Gudenåen i Randers

Mødested og tid: Randers Naturskole (Gudenåvej) kl. 10.00-15.00.
Fællesarrangement med Randers Naturskole m.fl. i forbindelse med Randersugen. Der vil være mange forskellige aktiviteter for både børn og voksne. Repræsentanter for DOF's Randersgruppe står i fugletårnet. Hele programmet vil fremgå af dagspressen og opslag ved Naturskolen.

Kontakt: Benny Kristensen (8645 4099) og Lars Tom-Petersen (8641 8164).
Arrangør: DOF Østjylland i samarbejde med Randers Naturskole

Søndag 26.8. Tur til Halle/Stigsholm-søerne

Mødested og tid: Halle Sø rasteplads mellem Bryrup og Nr. Snede. kl. 09.00 til ca. 13.00

Turen går rundt omkring de to søer i et afvekslende terræn med god udsigt over sø, eng, marker og skov. Området er et typisk søhøjlandskab og udpeget som EF-fuglebeskyttelsesområde der på denne årstid rummer mange rastende vandfugle. Mulighed for rovfugle og især fiskeørn. Tilmelding ikke nødvendig

Turleder: Jørgen Ballegaard (7575 6289)
Arrangør: DN i samarbejde med DOF

Søndag 2.9. Mossø og de midtjyske søer

Mødested og tid: P-pladsen ved Ry station kl. 09.00

Se beskrivelsen søndag 1. juli

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 16.9. Fuglene i Favrskov kommune

Mødested og tid: Sløjfen / Hadsten kl. 8.00

Folk som vil opleve fuglelivet i vores nye store kommune bør deltage. Der er mange fine lokaliteter bl.a. ådale, engdrag, søer og skove. Medbring en tyver til chaufføren, gummistøvler, kikkert, fuglebog samt kaffe på kanden og en termomåtte til at sidde på.

Turleder: Svend Møller Jensen, Søften (8698 6503) og Peter Hjeds, Foldby
Arrangør: DOF Østjylland

Søndag d. 16.9. Tur til Sødringholm Strand.

Mødested og tid: Endnu ikke fastlagt. Det vil kunne læses senere på hjemmesiden og i kommunens turfolder. Kontakt evt. turlederen.

De lysbugede knortegæs vil på dette tidspunkt være ankommet til området. Mængder af andefugle vil også være ved at indfinde sig, og på vaden raster store flokke af hjejler, ryler, spover og andre vadefugle. Over havet gode chancer for suler og kjoever.

Turledere: Lars Maagaard og Lars Tom-Petersen (8641 8164).
Arrangør: Turen arrangeres i samarbejde med Randers kommunes naturvejleder Lars Maagaard.

Tirsdag 25.9. DOFbasen

Mødested og tid: Naturcenter Sølyst kl. 19.30

DOFbasekoordinator Peter Lange demonstrerer DOFbasen, med hovedvægt på dofbaseprogrammet, og viser eksempler på hvordan data i DOFbasen kan anvendes. Både nye og øvede brugere kan lære nyt her!

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 7.10. Mossø og de midtjyske søer

Mødested og tid: P-pladsen ved Ry station kl. 09.00

Se beskrivelsen søndag 1. juli

Arrangør: DOF Østjylland

Søndag 7.10. Fuglene i Favrskov kommune

Mødested og tid: Kulturhuset / Hinnerup kl. 9.00

Folk som vil opleve fuglelivet i vores nye store kommune bør deltage. Der er mange fine lokaliteter bl.a. ådale, engdrag, søer og skove. Medbring en tyver til chaufføren, gummistøvler, kikkert, fuglebog samt kaffe på kanden og en termomåtte til at sidde på.

Turleder: Svend Møller Jensen, Søften (8698 6503) og Peter Hjeds, Foldby

Arrangør: DOF Østjylland

Tirsdag 30.10. Ugleaften

Mødested og tid: Naturcenter Sølyst kl. 19.30

Medlemmer af DOF's sløruglegruppe i Østjylland løfter lidt af sløret for deres aktiviteter. Se nærmere omtale på side 27, eller på vores hjemmeside www.dofoj.dk

Se også Århus Kommunes naturvejlederes hjemmeside (findes via lokalafdelingens hjemmeside www.dofaarhus.dk eller hent folderen på biblioteket).

UDLEJES:

BOGPETERS HYTTE

Fuldmuret sommerhus til helårsbrug
beliggende midt i **Fugleværnsfondens** reservat ved **Stubbe Sø** på Djursland.

Huset ligger naturskønt i en lysning i skoven med direkte adgang til søen.
Det er på 80 m² med plads til 6 personer i to soverum.

Der er 8 km. til Ebeltoft, 6 km. til badestrand og 20 km. til Grenå.

Pris: 2100 kr. pr. uge + el.

Henv. Peter Lange, tlf.: 8695 0341 eller mail: peterlan@post6.tele.dk

Læs mere på www.dofaarhus.dk/bogpetershytte.
Kun medlemmer af DOF kan leje huset.

Bestyrelsen

Peter Lange (formand,
repræsentantskabsmedlem)
Tujavej 16, Stjær
8464 Galten
86 950341
peterlange@dofaarhus.dk

Ole Jensen (kasserer,
repræsentantskabsmedlem)
Torshøjvænget 54, Kolt
8361 Hasselager
86 28 56 14
ofj@ofj.dk

Bjarne Golles
(repræsentantskabsmedlem)
Louisevej 100
8220 Brabrand
86 25 04 43
bg@nat.aarhus.dk

Peter Hjeds
(repræsentantskabsmedlem)
Båstrupvej 16, Foldby
8382 Hinnerup
86 49 63 08
peterhjeds@hotmail.com

Steen Gert Larsen
Grøfthøjparken 161, 10.
mf.
8260 Viby J
86 28 50 05
steen.gert.larsen@get2net.dk

Jens Bonde Poulsen
Hevringvej 24, Hevring
8950 Ørsted
86 48 82 75
jensbonde@elrotel.dk

Andreas Winding
Bogfinkevej 2
8654 Bryrup
21 78 13 70
soravnen@dofaarhus.dk

Henrik Søndergaard (suppl.)
Svalevej 11, Hadbjerg
8370 Hadsten
86 91 40 36
pluvialis@mail.dk

Ann Pia Jørgensen (suppl.)
Tornhøjvej 1, Koed
8560 Kolind
87 74 06 06
pia@koeds.net

Kontaktpersoner

Favrskov Kommune

Peter Hjeds / Svend M. Jensen, Holmelundsvej 29,
Søften, 838P2 Hinnerup, 86 98 65 03

Norddjurs Kommune

Jens Bonde Poulsen

Odder Kommune

Peter Lange

Randers Kommune

Lars Tom-Petersen, Niels Ebbesensvej 58,
8900 Randers, 86 41 81 64, larstom@proinfo.net

Samsø Kommune

Mogens Wedel-Heinen, Østerløkkevej 52,
8305 Samsø, 86 59 08 48, mowh@post.tele.dk

Silkeborg Kommune

Andreas Winding

Skanderborg Kommune

Peter Lange

Syddjurs Kommune

Joy Klein, Kirkevænget 2, Feldballe,
8410 Rønde, 86 36 71 60, joyklein@post.tele.dk

Århus Kommune

Morten Jenrich Hansen

Fredningsudvalget

Peter Lange

DOFbasen

Peter Lange

Rapportgruppen
(Fugle i Århus amt)

Flemming Holmslykke Nielsen, Humlevej 24,
8543 Hornslet, 86 97 96 91, flemming.holmslykke@mail.dk

Rovfuglegruppen

Svend Møller Jensen, Holmelundsvej 29, Søften,
8382 Hinnerup, 86 98 65 03

Sløruglegruppen

Peter Hjeds

Returadresse: Peter Lange, Tujavej 16, Stjær, 8464 Galten.

Mere end ord.

**Professionel oversættelse
mellem hovedsprogene**

**Statsaut. translatører og tolke
Medlem af
Dansk Translatørforbund
Dansk Ornitologisk Forening
Sociedad Española de Ornitología**

**Argus Sprog ApS ■ Aagaarden ■ Smedebakken 13, Tarup ■ 5792 Årlev
Tlf.: 45 96 97 96 ■ Fax: 45 96 97 97 ■ info@argus-sprog.dk**